Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ЕРА, 4 СЕНТЯБРЬ, 1986 ШУ. ★ № 106 (7297). ★ Мах 3 кеп.

ХЬАЛ МЕЛ КХЕДАЬР — ЛОРАДЕ!

Календара тІа — сентябрь, куйран хьалхара бутт. ХІанз вай республике сихъяь чуэцеи латт комсаи, коартолаш, баьнадараш, сом, кхыйола хІаман.

КПСС ЦК июньан Пленуме ше яьча доклада тІа Михаил Сергеевич Горбачева белгалдаьккхар: «Ялат, сом, баьнадараш, доакъара а технически а культурашт хьалкхе а яь, цІена чуэцар керттера дехкар да хІанз. Дерригча хьалха гІулакх да из. ХІара денпара болх беча хана ишта ларлІа а дейд из. Дукхача регионашта атта доацча хІанзарча хьалаша къастта лоарХІаме фуд аьлча, из да хьал мел кхедаьр чуэцар а лорадар а, доа да дайтар.

Ноьхал оттарах уьк шера дукха халонаш ца есаш хІар республика иэаш леладераш. Цу хьалашка лакха говзал, дохкна хьинар гойтар цар. Толам баккхара доккха гІо дир интенсивни технологи, коллективаш а деззаш а нодряд юкъейоалаяро. Цудухьа дукхача бригадина, звеньеаш, боахламаш хьуьнъаьлй дІа мел йиІна хІаман. ХІаш керттера дар — хаиахьа уж чуйла йоалаяра, лорадеш, доттелкха, чакхйоахьара.

Госагропрома пІ йола система вІашагІьеллачух тІехьаІга чуерлаю хьалхара гуйре я ер. Кхацкара балхан доацача хана а дика а чакхдахаро хьагоІтаргда цо болх мишта дІабоалабаб, гаргтарча хана мохк кхачам продукташа бисза Іалишбе, вышна пирте XXVII съездо оттадаь декдар мишта кхоачашду. Уьк деношка шІеиъаштта экзамен дІалуш я вай республика госагропрома ерриге звеньеш а. ХІанз царгара эпар да гІулаяь корта болаш леладе хар, маькарло гойтаяр, тайп-тайпарча районашка а боахламашка а оттача хьалага хьежка болх вІашТехЬоаяькхета.

Кіп-карча деношка иштта болх бир Шалински, Надтеречни, Гроэненски, Назрановски районашкарча ахархоша. Цудухьа хІаначл дукхоа а дукхагІа чудера на боль ялят. Цхьабакъа, Малгобекни, Сунжеиски, Гудермеески районашка а кІмчаьа а пІеиига моттташ хІаначар чуэцача хана, хьатта а элеваторшка а дІакъоьи ялят доадеш. Из шийделарг комбайнаш машинаш йоагІача бесса кийч да ярах, наькъаш хІиттьа тоа да дарах, районан агропромышленни объединиеой а боахамий а специалисташа тІехьоиан ца лоттабарах, кхъаьгара дисциплина лоха хІлрах.

Уьк деношка геттара сиздеиад баьнадараш сомн чуэцаяра. Хьахаете а, из болх массанахьа цхьатарра дика а лел аьа йиш яь. Вахьанан дІакхача шерашка хиначарш пхьаЬоча моттташ хІаначар чуэцаяра хьинаш ТІехІаштъехь, воххазахь — кийча продукци дІакхахьа транспорт хІлан, кхоалаІча мотттиге — торговлера а консерви заводашца а оттадаь договораш кхоачашдар.

РАПО-н а боахамий а кулгалхоша, специалисташа лерттІа уйІа йича, хІиттьа уж тохабеча, тІадиллача гІулакх хьалхара бехкоханан кхетабеш хьача хила йиш йоацар да из. Цу дешай хаиахьа йоакхо ца ярах тахан доккхий денаи хул колхозашта, совхозашта: баьнадараш, сом чуэцара хІаиан тІехьаЬоах, кхаицка а бешаишка а духха латт хьаьжа поандорш, Іаккаи, кхорш, бахача наха а консерви заводеташ а 1710 килограмм тІамагІаш яхьаи еиз машина кохаихІтар «60 лет Октября» ячача совхозе. Чакхъяха а пайдана яцар уж. Хала кхебаь сом ишшта боебеи йоаа мотттиаш каст-каста пиІсу цига уьк шера. Тьаьаи тІара пІеиига дукха а Іаиаш уьк мичаьа хьорба да ховвида, хьагул а да беш. Яьшкашка барам а бахкалуш латт. Из да хилийтъ йиш йоаш яр совхоз. Дуьха рузиъа дІа а дахийтъ хранилища я цига, холодильни установаш а латтаяь. Вахьда, уьх тІехІьарча кхаь шера цхьа килограмм оттаьлаш ду чу чу.

Уьх шера тІкъаь итт мотттиге шиЙ продукци дІайохьийт Гроэненски районерча «Юбилейный» совхозо. Амма ухъаза кхедаьча баьнадараяьта разьа бараш дукха бан. Ставарарни ца хиларах, телга хиларах 145 тонн продукци яхьайтаЙ совхозе.

Цу тайпара кхоачамбоацараш иІеэнта дац Ачхой-Мартановски, Сунженски районашка, кхычаьа.

Уьх шера ерриГача продукцех 30 процент яр базар тІа йохка бокъо еииай колхозашТеи совхозашТеи. Боаламий экономика айъра а ахархоша хьал мел кхедаьр лорадара а чІоагІа аьтта болаш гІулакх да из. Масала, мох боахламаша пайда оц Урус-Мартановски района Мичурина цІерагІча совхозо. Уьх шера паччахьалхенна ворхІ эаар тоин баьнадараяьн сомн дІабаьа дош деииад куй коллективо. Въьта грозненщинна йохка лерхІ 2100 тонн продукци. ХІаъ иоатта дийнахьа кІеранДийнаьхьа машинаш уьх цигара ІамаШ, кхораш, баьнадараш кхуьхьаи. Цох гІулакх хул городе бахача наха а совхоза шийна а.

Цхьабакъа, дукхача боахамий кулгалхоша, доацца бахьанан а увтгадеп, тесса леладу грозненщанта кхайн бешаишйн продукци лоаттелкта.

Тахан иа дьар кхоана е лоьмма дергда, яхаи тІехьадика йиІи йолаш дац баьнадараш сом чуэцира. консервни заводашна ІамчІуэцу, бохнира. Уьхаза дер сиз ца дой талх уж, кхыметтел чакхбаха найдена боацин. Цудухьа ХІара брнгада, звеноС дерриге инзаи оарцагІдахъа деза хьал мел кхедаьр да а ца дойтан нахага ДІакхачитара.

Из бехктокхаме дертар кхоачашдеча диззаз данъа лаца доаІа консервни заводий болхлоша. Тахьаярча из цар доаттІача бесса ду ала инжъало да, хІаиа аьлча, дІаихъа чераШна а саика, заводий комиІараита хьалхашка гуллу кхашкара а бешаишкара а чуийца ХІаиаи яхьаи ена дукха машинаи, трактораш. Аргіа хьа иа кхоачаи ямьала кІал дукха латт уж. ХІаъ бахьадараш талхара хайра ха мича эш.

Баьнадараш а сом а иа тахниГтаи кІалхарбанкхаза геттара лоарХІаме да Іапа лаьрхІа из дІаоттабелга дика вІашТехЬдакхар. Цудухьа партийни комитетана, РАПО органаша кхиадаьтта тІехьоиан а оттабе бешаи йуланх да хранилищан кийчьеига, цар чу мел латта оборудовани болх бен хуьйтъара Іалвидар.

Хьалхебаь хьуькъан хаиначь чуэцача, лорабеча массанена масел гойта десарш коммунистан би. Уж боагІбоагІеча дІашибсбара, цар аьаиларди лоарХІам аЬбара йоакхо е еса партийни комитетана, кохьаиларча партийни организаЦена.

ІЦхьайтаглагІча интилетес баьнадараш а сом а наччахьалхенга бокхара задатес лоарХІе да ет йиеай цхьаЬола районан, дуьнна боахамаи. Из дехкар тІера ДІадаь. кхара а уж хиза планаш кхоачаиъара а хІаиз дешз дарг-дохкар да хьал мел кхедаьр цІена чуэцар, лорадар, талхардоаяди ДІаоттадар.

СССР 50 шу дизара пІерагІча Грозненски химически завода № 17-18 йолча цехе иІезнта бац даиш социалистически яхье хьалха а латтаи, башха-дина къахьегама толамаш доахьш болла производственнинаш. Царех цаІ я йоккхагІйола аппаратчик Гайдар Марин Петровна. Шо хьинаре къахьегарал совгІа, цехерча сменашта ю̆къе динагІа лоарХІачарех я из керте латта коллектив. Цун керттера бахьан да ший сменерча хІмикий къахьегари царна ю̆къера социалистически яхьи цо кхетамца вІашТехЬъяккхар.

СУРТА тІА: йоккхагІйола аппаратчик М. Гайдар.

А. АЙРАПЕТОВА сурт.

ДОАКЪАР ШОРТТА ХИЛИЙТАРА

ШТАБ КХАЙ ТІА Я

Іуйрийна 6 сахьат даьнна ха яр Наьсарерча совхоз-техникума кхаиика тхо кхьаьчана хана. Хетар тхона: уьхаза ъьата а вета а сан мича Іургба, вай воапца бІарг лоаттабе, ховорда вайна фу даьд доакъар Іалашдара, фу даьдап.

ХІама хиланаяр тхона хиттачух. Мичаьхьара воазТІа а ша ховвп. ший кІайча «Москвичана» вена хьаэттар партбюро секретарь Бириханов Мухьмад.

Хайра тхона тІаккха: партийни болхлоп ишшта сагота-хилча кхыбаьап а царна тІехьа. Іуьргболгга. Ишшта хила а хилар. Минутаи маоа юкъе йоапап кхай тІа кхьачар боахама керттера воотехник Евлоев Або, кхыбола кўгалхой, специалисташ. Шгьбо кхай тІа дІаболабу ший болх. Из дина традиши я. Вешта аьлча, ялат, доакъар чуэцача балхаш - сихдепача деношка кабинетанна кулгалхоех саг тилап. Кьхъатапшара болх бе кабинете ІачуэкхкаМ хь корайоакъІаргья, воах ухъазарча. кулгалхопа. Керттера кабинет — кха.

— Мича ъ вахав Бекботов Бек-Хан? — аьпна хьаттар гулбенаяреп ихьанне.

Бекботов — директора заместитель ва. Хапар дукхагІбарашта цу хана Бек-Хан ерригача районе машин хехпаш, чуйоллача силоса сета прецараташ лехаш лелалгга. Хіана аьлча. Хьатта ена цІена «маьхйт детарг» я латташ (ишшта цІи тиллай ухъаза силоса лаьрхІа чуйоллача баьца, авр-дача мошача хьажкІашта микродобавкаш, молхаш етташ йолча механизмахІ. КІоага іохке дІаоттаьлъ латт из. Цунца кислота а тохаш

РЕПОРТАЖ

кийчъль силос талхар ихера безаш. Цудухьа оарцагІвьяна хьуьзаш вар Бек-Хан.

Хьажкмаш фийла ма бий, мичаб царна тІехьа латта безаш бола болхлой, аьпна тхона хиттачух ханна хьахезар тракторий, комбайнаш. КІоага іохке дІаоттаьлъ латт из. Цунца кислота а тохаш

Вел Ваха. Тахан цига — кхоана ухъаза. Дерриг а ха дезаш дений лаьтта лелаДеча сага.

Да а да из ишшта — ишпача метте машина лалла, трактор тІа, комбайна тІа ма, слесарапла болх бе — дерриге ха дена боьхьонца волча ахархочоа.

Уьх шерара кІи-иарс Вахас чакхбаьккхар ший комбайнаца ялат чуэцача хьалхара мотттиг а йоакхаш, ХІанз кІоагашка моша доакъар ДІакхуьхьаш а хьалхара мотттиг дІа па хенаш хьажоагІа. Цунна йъьх вьнна Латыпов Ваха а ваш цул тІехьависа дара волаш.

Силоса лаьрхІа хьажкІаш чуэца йолаяь дуьхьа ха яш, кхо-дИъ ди. ХьажкІаш дика яь. Малхо йоагалыЙ уж. Цудухьа дерригга пиэап тІадеродде деза цІена килограмм хилалл доакъар тІера на далийтара, хьахиннар сихеи дикеи чуийца денкхара.

Хетт аз керттера Бооте техникната Евлоев Абойга:

— ВІашТехьдардий шун доахап диза хургдоап Іана кийчо е?

— ХьажкІаш яьгай. — аьлар цо. — Из шшна а Іаш, дом ахкхийта хьайоагІа цхьа грузовик. Из лекаш ва Хамхоев Ваха.

— Грузовика тІа хьажа мотте машина лалла, трактор тІа, комбайна тІа ма, слесарапла болх бе — дерриге ха дена боьхьонца волча ахархочоа.

Уьх шерара кІи-иарс Вахас чакхбаьккхар ший комбайнаца ялат чуэцача хьалхара мотттиг а йоакхаш, ХІанз кІоагашка моша доакъар ДІакхуьхьаш а хьалхара мотттиг дІа па хенаш хьажоагІа. Цунна йъьх вьнна Латыпов Ваха а ваш цул тІехьависа дара волаш.

Силоса лаьрхІа хьажкІаш чуэца йолаяь дуьхьа ха яш, кхо-дИъ ди. ХьажкІаш дика яь. Малхо йоагалыЙ уж. Цудухьа дерригга пиэап тІадеродде деза цІена килограмм хилалл доакъар тІера на далийтара, хьахиннар сихеи дикеи чуийца денкхара.

Хетт аз керттера Бооте техникната Евлоев Абойга:

— ВІашТехьдардий шун доахап диза хургдоап Іана кийчо е?

— ХьажкІаш яьгай. — аьлар цо. — Из шшна а

гуш ма дий. Дукха доакъар далац хІанз чуэцаи латтача силоса лаьрхІа ЗІабийна хьажкІех. ШІозлагІ-дале, йол а Іалашъюлап. ПланагІа 400 тонн хила йоагІача кийчьяр 350 тонн мара яи.

— ХІаъта а хьайбан дина долаш Іангара даха таронаш я тха. Царех эгтара тешамегІа яр я доакъара свеклаш, ча. Нагалхи ший санна свеклапша вІашагІа а эдеш, дерригга доакъар чудолле тха мотттиг лсдара юсарТьяц. 70 гентара тІа хьалкхенй оаха доакъара свеклаш, уж чІоагІа хьийкъай. 3,5—4 эзар тонн чуэцаргья ун.

Ишшта цхьацца нинъ лехаш. хьайбай боахам яІаа да бита ІерташТ хьувз тахан совхоз - техникума специалистаи, берзмга механизаторап.

АргІаи а дъь. хьалдетта латт пачкаш иь ча. Из даотталъ ихолелеъ кІал.

Чаа кххе боаллача кІоага чу силос чуйоллаш боахх болхлой. Цахаддаш хІатІаух мошача доакъарах есга трактораш, грузовикаш. ХІаьта ихай тІа хьажкІаш хьокхаяь. нхо комбайн йоалл. Хьалхарча дийнахьа чуеллай 190 тонн силос, шолларча — 210 тонн. ТІа-тІа снхлуш латт кхай тІара балхаш.

Шоашкара масал гойташ кхъьаьк механизатора КПСС члена Гайсанов Мухарбика, юрта Совета депутата Хамхоев Ахьмада, кхы дуккхача болллоша.

М. ЗАНГИЕВ.

ЗАКОНАГІА ДОАЦАШ ЛАЬТТАШ ДІАТЕЛАРАХ — БЕХКТОКХАМЕ

Наьсарен района кхъьаьгамхошкара парте областной комитете ккьаьчад мотттигера Іаьдал ца хьажарагІа ухъаза гІоизагІча тайпара ъьаттех доаІа законодательство телхаДеш-хиларах дода хоамаш. КПСС обкомерча партийни тІехьоиама комиссе чІоагІа техкача, бакъхиларр цу жалобаш тІа дувцар. Райисполкомо, РАПО-сн юрта Советий исполкомашеи тІехьоиан па доаттабарах ихьадолча боахамашка законагІа доацаш паччахьалхен лаьтташ ДІадирьхьал.

ЦІенна гонахьара лаьттан участкаш дувцар дехаш тайна заявкаш дуккагІча дакъе бахьан доацаш хиннай, лаьтта пийдара гІулакхаш пийхьо ца еш кийчьяьд, шоай доІаме лаьтташ ДІалувцаш мотттиган хиннай, участкаи екъача хана боахамий кулгалхоша пийса доаца гІулакхаш даьд. Ишшта, «Маяк» ягача совхозе приусадебни участкаша лаьрхІа 31,7 гектар лаьтта денна. Из НГІАССР Министерий Совета соцан тІа оттаьдьчуьд лучха хІама да эшшаи шоозе дуьхьагІа хул. Наха бешамашта лаьрхІа ДІаденяд совхоза оахача лаьттах 51 гектар лаьтта.

Ца йоагІача наха бокъо йоаш лаьттан участкаш тайна мотттигаш я. Масала, индивидуальни гІишлоп яра лаьтта ккьаьчад г. Назране паччахьалхен квартире ваханча. Назрановски РОВД следователя А. Х. Ашшева. Харш доккхачеррга ккьаьчад еннаЬ. Назрановски больница лора А. Х. Надыгненна, совхоза шофера Р. А. Муцольгонна, дуккхача кхычарна.

Цу тайпара законагІа доацаш лаьтташ телхаи мотттигаш кхыча боахамашка а хилар да лаьттаех пайда эцаре лорадареп паччахьалхен тІехьоиам районе яьгаЬ пайда эцаре лорадареп паччахьалхен тІехьожама боарам доха хилар, юртарча Советийн райагропрома лаьтта леладара службан балха хьакъеьара гІулаях тесса леладар.

Приусадебни участкаш ца ешаш кхоачашдеча диззаз данъа лаца доаІа консервни заводий болхлоша. Тахьаярча из цар доаттІача бесса ду ала инжъало да, хІаиа аьлча, дІаихъа чераШна а саика, заводий комиІараита хьалхашка гуллу кхашкара а бешаишкара а чуийца ХІаиаи яхьаи ена дукха машинаи, трактораш. Аргіа хьа иа кхоачаи ямьала кІал дукха латт уж. ХІаъ бахьадараш талхара хайра ха мича эш.

Баьнадараш а сом а иа тахниГтаи кІалхарбанкхаза геттара лоарХІаме да Іапа лаьрхІа из дІаоттабелга дика вІашТехЬдакхар. Цудухьа партийни комитетана, РАПО органаша кхиадаьтта тІехьоиан а оттабе бешаи йуланх да хранилищан кийчьеига, цар чу мел латта оборудовани болх бен хуьйтъара Іалвидар.

Хьалхебаь хьуькъан хаиначь чуэцача, лорабеча массанена масел гойта десарш коммунистан би. Уж боагІбоагІеча дІашибсбара, цар аьаиларди лоарХІам аЬбара йоакхо е еса партийни комитетана, кохьаиларча партийни организаЦена.

ІЦхьайтаглагІча интилетес баьнадараш а сом а наччахьалхенга бокхара задатес лоарХІе да ет йиеай цхьаЬола районан, дуьнна боахамаи. Из дехкар тІера ДІадаь. кхара а уж хиза планаш кхоачаиъара а хІаиз дешз дарг-дохкар да хьал мел кхедаьр цІена чуэцар, лорадар, талхардоаяди ДІаоттадар.

Бюрос районна административни органаш дехкарийла йир лаьттан законодательстве лелаДараш тІехьожамаш из ІЗамнига дала а толхадарш духьала къьосамаш доаттабе, РАПО-н совхозийн партийни организацеигта ТІадиллад гарте районна бюро соцам коммунистий собранешка бувца, закон толхадьяршта боагІаш бола принципиальни бехк бе, КПСС XXVII съездо дІадехаршка хьежка кхъьаьгача коллективашка доаттІар чІоагІта хьадехара, принципиальни бехктокхамен атмосфера хуррйолаш гІулакхаш де.

Яхьа дневник

Лаьрхlар кхоачашду

Шоаш шийталагІча пятилетна хьалхарча шера тІаийца донисний декхараш хаиал хьлъ-ха кхоачашдара шІаЙ ерриге тароиан оарцагІъяьлай Малгобенски бурув тохара балкий управлене бурувдеттараша. Биазз пайда ийбу балха хапахи буровой оборудованех, хьаьлъле вІашТехЬбьяккхаб бурувдеттарий кхъьаьгами царна юкъера социалистически яхьи, чІоагІьлий къьаьгамей производственнин дисциплина. Цунга хьежжа дог гІоизоаха толамаш доаІ цар уьк шера. Бурув тохара барХІ бетта план 112,6 процент кхоачашъьяьй УВР коллективо. Заданеп совгІа техад по 959 метр бурув. Кхы а дикагІа кхъьаьг уьк бетта хьалхарча деношка.

Ер шу доладелча дешз хІанзлежьа бурув теха йнсте а лькха, висплуатаце дІаенай бурувдеттараша ворхІ эксплуатационнни пІ разведочни скважинаш. Уж я цу юкъа эксплуатаце дІаяла есаш хиннарел дукхагІа. Кьаьгагама оварце лакхъяра бардІ бетта задани 17,4 процент тІехиххоачашъьяй цар. Планал совгІа унх шера мел теха бурув къаьгагама оварце лакхъяра чотагІа техад управление коллективо.

Хьинаре къа а хьеган, данн социалистически яхье хьалха латтаин башха - дика производственни толамаш доахашш хилара-да белгалъяьлна я бурувой начальникнаш Бадалов Юрий, Галзев Іаьла, Растегаев Иэаи Павлович керте латтача бурувдеттарий коллективаш. Хьаданах бурув тохара технологически режим ннйса а лелаеш, хІара бетта дехкараш тІехкхоачашдеш хьаЬоахгІа уж.

СУРТА тІА: йоккхагІйола аппаратчик М. Гайдар.

А. АЙРАПЕТОВА сурт.

Деша дай бац

Вай республикерча машиннаьъьча предприятешта юкъе эгтара йоккхагІйолча «Красный молот» яхача заведа бодхлоша, инженерно - технически бюллоша, гІулакхерча наха уьх шера хьалхарча деношка шоай юкъарча собране гІаийнар доккхий социалистически декхараш. Чакхбаьнаб шийталагІча пятилетна хьалхара шера барХІ бутт. Цу юкъа бьача балха итогапа хьалхочахоч гІаийца декхараш наьхата тІа дикаЬ. Товарни продукци арадецара барХІ бетта заданн иштъкъа мара кхоачашъьяьш цар. Продукци маьхьаяьхара паччахьалхен плап, потребителашта поставкаш яра тІаийца декхараш а тІехьа дІалаьрхІача 96 процент мара кхоачашъьяьш. Мехкарча халька боахамга дІа да кхоачаш йисай пхьа миллионни 873 эзара сома маьха тайп - тайпара продукци. Ара иа хецап йисай 150 эзар сома маьха нормативно-цІена продукци. Йоагіачул нІезнгагІа хьаяьй итташ эоарш сомий маьха мехкаьхьта аппаратура. ХІаьта запасной оатхалап хьаяра дакъе тІадиса лекхар бІаьш эоарш сомаи мах болаш да.

Завода коллектив кхоачашъьяь арахецача продукцера дІабода мах лоХбареп, паччахьалхенна пайда барен планан а.

Шоаш тІаийца лекхараи меттел цхьаьчкха бетта плап а кхоачаш иа еш хьайоагІап я ухъаза цхьайоагІап цехий коллективаш. Царех я Лебедеи Инюшкин керте латтача шоллагІчеи кхоаІагІчеи цехий коллективаш. Колесникова кулгалдеча № 13 йолча цеха коллектив. Завода тІадуса паччахьалхенна пхьь, йах килограмм оза мегаш йоккхий я.

Бархі саг ва коллектнвни подрядагІа болх беча цу звене. Кхаи лелаяра говзал хиларал совгІа, царех хІарапена хов мотористса, слесара, хий дилларра балхан де а.

Коллектив раьза ва Калмагов ший звеноначуа Мумахаев Мовлата, Агафонов Александра, Мутуев Алика, Цхеча, тешаме ду цар шоаш хьа мел дер. Бакъо ноиаш хадданза тІехкхоачаньюь.

М. АДУЕВ.

Города новкъостал ду

Дуккача хана денз республика хьайбан леладераш доттагІлен бувзамаш леладеш хьабоагІа Грознерча Старопромысловски района промышленни предприятеш. Кара кьахьегамхой. ХІара мара дошкха новкъостал ду цар доакъар кийчеш а хьайбан Іангара доахача фермашка из хьатІакхуьхьаи а.

Ишшта, ухъ шера носилланна хьахха йиш йоацача боСеннара, аьлий йитоштанна района къахьегамхоша шоаш шефско лелаеча «Грозненский» совхозашта 1619 тонн цхьоалагІча классах йола йол ийчъьяй, шоай заданн хьакъаме кхоачаш а ец.

Этгара дукхагІа йол яьккхай Ленинен Даймехка тІема цхьоалагІча степенеи орденаш лелаеча «Грозненскийа» пхьа обьединене. Цо 750 тонн дІаенай из.

Цул совгІа района къьаьгамхоша новкъостал ду колхозаша, совхозашта баьнадараши сомн чуэнча а.

А. ТИЩЕНКО.

екъаьш тІехьожам иа лоаттабарах РАПО председателя, КПСС члена А. Я. Газдиева строги выговор кхайкаяьй, района керттерча землеустроителя С. А. Горбановна — учетни карточка тІа а яъьеш строги выговор. Лаьттан законодательство толхадарахи совхоза дахьлеч пайда эцара тІехьожам иа лоаттабарахи КПСС члена, «Маяк» яхача совхоза директора М. М. Кодзоевна учетни карточка тІа а яъьеш строги выговор. Лаьттан законодательство толхадарахи совхоза дахьлеч пайда эцара тІехьожам иа лоаттабарахи КПСС члена, «Маяк» яхача совхоза директора М. М. Кодзоевна учетни карточка тІа а яъьеш строги выговор. Лаьттан законодательство толхадарахи совхоза дахьлеч пайда эцара тІехьожам иа лоаттабарах

ПАРТОРГАНИЗАЦЕШКА—ОТЧЕТАШ ХОРЖАМАШ

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ГУЧАДОАХАШ...

Юкхера яц Мужечарча юкъерча школа партийн организацин Юрта Совета исполкомера школе, уьхаза йоаллача. Суньженски райбытхомбината физика-партийно - политически аларша ешаш, наха, дешархоцуьна юкъе идейно-нравственни хетам балара болх бан ва цуьна чувоагІа пиш коммунисти партие чаенадла цхьа кандидати. Хьаначе кхетама болх бара ши-шийт участок я. Ишшта, масала, Далкама дитационно-массови болх беш я Н. Алиева, профсоюзни болх — А. Долаковна Цабаллаева, магистратура юкъе кхетама болх бен я Л. Петиева, Мужечарча юрта Совета исполкома председатель ва партие членалла кандидат М. Дикаева.

Хоадам боллаш болх баьб цу партийн организацие отчетни юкъа, дорахламе дешаш йийцад шоай партийни собранешка, коммунисти отчетална ладийгІад. Мужеча а Оалнама а бахача наьха сходан ъьй.

Йоаьха яц уьж шин юрт. цудухьа хІара цаІга бахача дезаяца хІана баьбан ъьина, кхетама бох баьб, наьха хьалиташ, ловраш. Дайад, тоашкара доагІа гІо-новкъостал парна дара низ кхобаьбаш. Из бархан долаш ларна да шиш юртар ваш-ваш психологически хьал, ъьнара боллу беш я юрта Совета мессазара комиссеи.

Дикадар вайтара цхьанна а саго ДІадоаннкъардаш, цох а ца дуьдаш, вайна Іитъ-ъаш долучох, юьлийча ведарехоних, массадолучох а, цхьуьлачох дуьна дезаяц вай тахан. Ас-ъьар ше отчетни доклад еш пърторганизацие секретара, Мужечарча юкъерчу школа хьекъархочо Аушева Тамарас.

Эсала ВІашТехъьньыхкай къьхьегама хьалха литтача опыт еш йоаьл проектанца, методически болх. Геттара дохача боараме да бераштта къьхьегама профессеш Іомара гІуллакх. Дуьнкача дешархоштта негаллаш ду хьалоехьа йоаь ехьаменаш дІаяла. Нагахьа санна райбытхомбината филиале хІаматт тоха машинна къьхьегаста а яь цигарша болллюца лерттІа шефство делайбй, цхьаьнга терго ешш яц ду доарІомера. Гуллакх Орджоникидзе Цеграгіа колхоза администрацин а партком а. Из бархан долаш юртбохаама техника да болх бе хан дуьнкача бераштта, механизаторашца ба аьнна дарна удостоверенеш дІатоийна дале а.

Дикадохотта лаьрхІа белгаллъьна помещеешо, оборудованн, гойтара а методически а пособеш яц, къьхьегама гІоналл е могущ Іалашъьйаш. Ишшта эттача хьале мишта ихоачаццие дева школа хьекъархошта бераште профоремента ара школьни реформас цоаІпта хьалхашка оттадь декхар? Нисвелла мара шийтара доагІа гІо деш бен. Ишшта ба хьала «Суньженаерайгаз» ЭПУ коммунисташ а. ХІанз е къоастадаь дайнадаш школа территорие ца спортзеши площадка. ТІека горгдеи ара дош, мел ашар дадан тІема ниЙчоп кабинет вІашатйоллара. Цудухьа хайра найда луш хІпар хьекъархоша С. Балаеве, М. Аушеваг, пионерпожкате М. Бисеевс. хьыча педагогаша кийч а еш, чакхйоахь сакъердаме а боиьха пайда луш йола а мероприятеш. Царех я, масала, юртарча Орджоникидзе цІеграГіа музеев ВЛКСМ мугІарашка кердо хьанибйьдарта комсомольски билеташ дІадалар, къонача пионерарата галстукаш дІвехар, тІемеи къьхьегама ветеранаша вІашатйохетараш дар. Дикагіча оагІорахьара аьнян ю до Венгерчча, Белорусс-ра шоай нийсархошца ухьазарде-дешархошца лелдеча интернационални бухьзамацца а.

Комсомольски шин организаци — дешархоп ъьхаха хоай—я партогранизацие кулгаладеш. Бохкха организаторски боп бу дар. Субботникаш ю, машара фонде ДІачудахара ахча пулу, а масара дера бераш оарцатІоах. Бакъда, хьанибІашта, шекара свеллашта, кхыйолча юртбохаама культурашца а дуьна кхетам бар аралувза бераш массазза цаІаш да. Дуккхача дашшонодноша школе хьакхйташ шоай бераш хьоаь хьебьаначча хана. Дешара юкъера а бохаш, хьоаь ахка ІшпашІа хьунгІа кхувз дар уьн, хІЬата цьыбойча газина балхашка а ихувь. Цу хьакъеьча дуккхаза дийцад царца.

—Іхуьш йоагІача тІекъена комплексни ихотам бо-дара дохкха гІо деш я массони информацие средташ, —ъьар ше сообщие къьмаьл деш хьекъархочо Дикаева Ахьмада. — Газеташ йоуьр налаш хьакхъьара гІулакх тха шин юрта дертІа вІашатІехьадьаьхьадаь а, тертара бохкха бала уьз оаха радио йоацан, Гроэнски программа хьахьоихан ши телевизороаш, из бахьан дар бераш ваш-ваш республика экономически а культурни а бахарах хаира хІама довзад тхона. Юрта Совета исполкомера ю Оалнама а бахарча бераш шерарчеи Мужечарча юкъерчеи школашка телефон яц.

Ишшта юрта ши ихотаман а. МоллагІа молха ешаш ма-ча гавина Орджоникидзевски станице. Гроэне е Орджоникидзе аха беса нашш. Из-ъьй юрта Совета исполком бухгалтерелла болх беш я фармацевтически училище дийша ъьина Аушева.

Кхет-кхета ишшта ю-ъьй юрта сердал йоьш моттигаш а. Кіезама догІа ма дийхкинге а Іолег бІоагІаш, сабрап а тедаш. Лиин тоаь ялладеш, бІаь шу хьакха санна, боадонга багІа бе-даш хуз шин юртара нах. Соахка дена латт дизельни мотор, баьнда по боаь бер-бола гІулкъах вІашТехьадаьхкара цхьа да хоравеш вац. Дуьнказа дийцад уьж ихотачамбоацаш, баьнда ю-ъьй гІулах боксологаьха данкхара тохалуш саг вац.

ЦІенкашта критика йир собране баьлачча комунисташа партие Суньженски райкома адресагІа а. Дийца дуьхьагІоца дешаш ихоастадаь дуьлургдар, нагахьа санна цо цІеэнг-дуьхьа шин юрта бе хача наьха йоаьхо йоре.

Принципиальни, баьъдар къьхьа даде а духхьал дІаоалаш чакъъьлар собрани.

Р. АУШЕВ.

ОЧЕРК

ДАЬХЕН СИЙ ДОЛА ВОІ

Дикадар телеграфо деча санна геттара сиха хьаьхоз. Хоза малх а ухаш латтача гІурах цхьан дийнахьа Наьраионски районера редакце кхььчар цу тайпара хабар. «40 лет Октября» ихача совхозан механизатора Кодоев Бахьаудина вулгаладеш а, звенос Хіара гектара тІера 100 центнер фуалъьлъьха хьажжІаш йоаьх, ялаш дар къьхеган.

Вай республика Іаламга хьалаша ияьал дуьна хьажжІаш йоахалургьыш, йоахар цох ца тешаш болна цхьаьфранца. Агротехникаца дІа-ма деххара доал а деш уж хьалхнехой ихьы а духхагІа яха йиш я хьажжІаш, йоахар дІадаларбараша.

Хьалха дІаиъхача шерашка республика цхьанна а колхозе, совхозе аьттув бан-наьбар селла дина хьажжІаш къьхьае — Кодоев цІи ДІаяла механизатор вар. Цхьа пагтахь саг мара хургеналар республике ца ло-ъовзаяла. Хьоттам ю болаш денача шера а планагІа яха йоагІарел шозза духхагІа хьажжІаш чуъхьар цун ихай тІара. Каст-наста ю доаха толамаш дувцаш материалгаш хулар республикански газеташ тІа.

Из ишта дале я, 100 центнер йоахех ъьина цоашта хьакхесача нах цепбалъар-Вай республика районашца-ра а Кхулбседа-Хіирий республикера а дуька нах ухар цун хьажжІашка хьажжІаш. Кіезига бацар со дина ийс-вениача дийнахьа цига бахьаран ю.

ІІанахьа а доацан бох-къонца бакъъьлар ъьхесаза-хІара гектара тІара бІаь центнерал совгІа фуалъьлъьха хьажжІаш йоакар. Кодоев Бахьаудина звенос. Иззал хьувъьлъьм чубахьаш хидара тешал дир совхоза иеттерча экономита, хІанз партизма секретарь волча Батыпев Хьысана.

— Цо харцаьха лаьрхІа хургьа ъьх. Иззал хьажжІаш йоахара йоах цхьан гІоначтара тІара?! — аьлар хьашшашта ъьнже хиннача цхьан «специалиста».

Ваханера сона вовза дуьхьа ха яр. Хьаьта шийт балхах дика кхеташ специалист а вар. Бакъдар мара дарбонашца волча. Цо ма-рассчеташ тешаш ваПар ИЗ-БЦ-6625 ихача югославски фух йола хьажжІаш йир Кодоев Бахьаудинан. Лаьрхіа пъьшша фийг дІаболъча санна дистални ийлъьхалгІа цхьан боараме долаш ларх цхьатарра долаш хьажжІаш. Уж бонкъьонца йовзаш вола спецІалист иззал хьувъьлъьм тар лаш ваьна шеиъала йиш йоаьш хьажжІаш. Хьаьта а царца юкъе цхьа саг ниЙсвенна-вар иззал хьажжІаш йоахлургьыш дІаоалаш яхаш.

«Херсонец-200» яхача йіъ метр шорал а долаш хьажжІаш хьайоахаш йолча ъьнаьан комбайна - тІамаГІа Бахьаудин ше. Цо из дІаболадойдийтаргйолча ъьна со тІаяГІа ГАЗ-24 яха йоаьш машина ю а дІаоттайр, спидометра ихлометраш метраши хьахьоиха цифраш блокнота тІа дІа а ияъль. Сатъврдо-ца ю бахьаш. Хьасаца яр бакъдолга цу «специальстага» дІа ца хайтача. Из сайина ъьхе Іо а хоавав. Цо ъьна шин комбайн тІа-йолаялийтача, цунна тІехьа ихьоалагІача сиоростах а ъьнаха дІаболайболийт аз а сай машин. Ихи бІаь метр совгІа яхай тІа гІолла комбайн Іоаяха бухь боанкхаш хьажжІех хьалийзар транторни лафет.

Цуо тІеъьагІа центральни хьатта из тараза тІа эзача цох томараш а тІехьа 3,5 тонн хилар. ДІалаьрхІача хьахтагІа. Бахтиева ихьа расчетел а духхагІа яр Бахьаудина йоаха хьажжІаш.

— Тхона хьалхагІа мотар уъжан ши бІаь гектара тІара хьажжІаш кхаь-дуга дийнахьа чуъйца тхоаш дарга. Доалий, цъьоалагІча скоростах а ниитъьа мара с низ бола комбайнаш дІайохалуш па хилча! — доккал деш бистхилар тхо долча хьатІаевна комбайнер Полозиоев Муса. — Зімига волча хана сона духхаза хоадар гектара тІара 100 пунт йьнхьаха вай дашш хьажжІаш дина хьийхьал оалаш хиннад. яхаш. Хіара гектара тІара 600 пунт йьнхьа іац Бахьаудин! Хіанз тха новиьсото йоахараш яхазза духхагІа я.

Цул тІехьагІа массеех ди а дальна звеной ерриге хьажжІаш чуъйца ъьча хІара гектара тІара фуалъьлъьха ъьнараш 106,3 центнер хилар.

Из рекорд Бахьаудина оттаяр 1984 шера. Районе а республике а хьажжІаш лелараштта юкъе яъьржача яъьже хьалхара мотти ъьхъьхар цо. Хьалха шера хьахьоичавац из ду бонкхача толамага. Дуккхача шерашна къьхьегаш ъьавеная, тІа-тІа духхагІа хьажжІаш йоаьхо. Масала, нагахьа санна во хаоттам даьттача 1981 шера хІара гектара тІара фуалъьлъьха ъьнараш 1982 шера 70 центнер йоаькх. 1983 шера — 71 центнер. Цу шерашка по хьалхекьашш СК-1683 яха-на гибридаз йола хьажжІаш яр.

Дьхьено бохкха мах бу цуо хьалхача ихьахьенага. 1972 шера «Знак Почета» яха орден ду, 1976 шера — Къьхьегама ІІеча Байрахи яр. 1981 шера — Октябрьски Революце орден.

Дозача совгІаташа дехха-рийла ду ахарпо кіы тІа а хьинарета ихьалъьча, мех-на Іоачаш программа ихоачашъьча духхагІа ялат дакхе. Дьхьен наьхаза толамаш ихоачаш а ду сий долча ме-ханизатора. Къьхьа шийна карагІдьяначух ихоачам хинна цхьан шера дІа а ваьна. Хіанз ала. Бахьаудина хьатІаевна ПІПСС Нохч-ГІалгІай обкоме хинначе республика хьажжІаш лелараш вІашатйохетаре цо къьмаьл деш Кодоев Бахьаудина аьъпо ъьаган.

— КПСС ЦК мартовски (1985 ш.) Пленума решеш. чІоагІа къьобаьлъьш ГІайнах дта совхозан къьхьегамхоша. Материальни ихоачамех ма могта пайда ъьара, дІаъо йодача хана юртбохаама производстве эффективность лаьхьара, экономаца тоайра низац тІадезвадаь, ияъхьегаш да тахта 1984 шера бахьаначух гІулямо деагІ тІоздаьла болча са звеноцарча болхлоца дехкар тІаъи ухе ъьна 60 хана тІа йоаьхо 200 гектара тІа центнер фуалъьлъьха хьажжІаш яха.

ХьатІаихоач аргІанара 1985 шерара гуйре. Кодоев Бахьаудина звенос хьалхежь хьажжІаш боаьхо совхоза механизатораш. Листа хьу санна цъьа-тарра хьалхинна латт уж. Цуа хьалха хинна гурахьа санна Іокдаш бе механизатораш: цъьоалагІча скоростах а низтъьа мара дІахоалац низбола «Херсонец».

Гуш да цоаш тІаийла деъхар ихоачашдара Бахьаудина звенос цІенкашта къьхьегаста. Пхи бІаь метр комбайн гаьна ялалеъьха хьажжІех хьалъюз тІехьаийна тракторни лафет. Духха нах ух уьж шера а цун хьажжІашка хьажа.

Ишшта техникаца масеехи дийнахьа чуъйца йоах механизатораша Кодоева къай тІара хьажжІаш.

Хіара гектара тІара 113,9 центнер фуалъьлъьха хьажжІаш яьнна», — рапорт ду дега бохкха тоамбар хиннача совхоза директора Беков Мурада.

Юха а республика хьажжІаш лелаеча звенонца ихьоа яьржача социалистически яъье хьалхара мотти йоахех Кодоев Бахьаудина. Хіаъта пхе шера дахьа балхий итоган йича массеехаза тІехихоачашъьл хул цъьаьлагІача пятилетка ялат дакхара план.

Дохкхий толамаш доах республикански вІашатйохетаре даиъа йоаьш хиннача механизатораша а. Хіаъта царца юкъе къьхьега бел-галлоал республикански яъье цоллагІа мотти яьккха Гереханов Ювсап.

Бахьаудина хадданна яхь лелаеча доттагІчо 200 гектарах хІаране тІара 100 центнер фуалъьлъьха хьажжІаш ъьхе.

— Духхьал цхьан шера цу шинне звеноца 4300 тонн гаргІа ялат дар-ялаш. Иштта бернате къьхьега уйла йоаьш ба уж шийтталагІча пятилетке а, — йоах совхоза партизма секретара Батыпева.

Уьж шера 400 гектара тІа хьалхасеи Кодоева звенее ЗПСК яхача югославски фух йола хьажжІаш. Цунна цхьана хьинаре къьхьегаш ба механизатораш Яндиев Султан, Оздоев Владимир, Цундалиев Амир, Совхоза специалисташа яхачух уж а дика хьувъьлъьш йоагІа. Дог лазаш Іунал дарах хьажжІий иэз дІаихоач йоаьхала духхьалъьотта.

Кодоева звенее саина из культура хьувъьлъьра хьинар цо ихоадеш къьхьегаш и Гелисханов Юсупа. Эльниева Ахьмада. Заздев Лечас, Шахтамиров Нурде. кхыбарша кулгалду республика боаламий къьхьегаш — СССР бо-ратор дизарш — ерриге «Оргтехника» ГПО «Электроприбор» завода конструкторски бюро начальника.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

г. Грозный, 1986 шера 29 август.

Нох. Р. Н. Чигрияна «Нохч-ГІалгІай АССР заслужения экономист» яха сийлен цІи яларах дола

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

Машинаш элга дегІадоаладелча дика ГІулякхан карагІдувларах, общественни вахара юкъе хьинаре даиъа лаларах, «Нохч - ГІалгІай АССР заслужения машиностроитель» яха сийлен цІи ялорах дола

Костоев Хьусена Махьмадан — СССР 60 шу дизара цІеграГіа «Оргтехника» ГПО «Электроприбор» завода тонара.

Чекуев Ахьмад Хамадовича — СССР 60 шу дизара цІеграГіа «Оргтехника» ГПО «Электроприбор» завода полиграфически оборудование начальника.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

г. Грозный, 1986 шера 29 август. -

Нох. А. Ф. Горбуновна «Нохч-ГІалгІай АССР заслужения конструктор» яха сийлен цІи ялорах дола

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

Конструкторски балха тІа дина ГІулякхан карагІдувларах, общественни вахара юкъе хьинаре даиъа лаларах, «Нохч - ГІалгІай АССР заслужения конструктор» яха сийлен цІи лоЙла Горбунов Алексей Фокеевича — СССР 60 шу дизара цІеграГіа «Оргтехника» ГПО «Электроприбор» завода конструкторски бюро начальника.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

г. Грозный, 1986 шера 29 август.

Нох. Р. Н. Чигрияна «Нохч-ГІалгІай АССР заслужения экономист» яха сийлен цІи ялорах дола

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

Техниго - экономически планирование дика ГІулякхан карагІдувларах, общественни вахара юкъе хьинаре даиъа лаларах «Нохч - ГІалгІай АССР заслужения экономист» яха сийлен цІи лоЙла Чигрина Рената Никитична — СССР 60 шу дизара цІеграГіа «Оргтехника» яха-на Грозненски производственни объединение керттерча экономиста.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

г. Грозный, 1986 шера 29 август.

Атеистически кхетам луш

БОЛХ КХЫ А ТІАТЕПАГІА БЕ

Парте райкомо КПСС XXVIII съезда ешаш решенеша кхоачашъьра коммунисташ, беррига кхъьегамхой оерзатІобохаш бечаГі балха тІа тІехь-ТІехьа дуьнказа керттерам тІабохийт Іилма-атеистическа кхетам балара система, цун тайп-тайпара формаш методаш эргалъьха тоайра. Парте райони комитет, хозьяйствара партийни организацеи ухх тІехьарча хана ІоагІагІа техна яьнна атеистически балха хьоаь чуловацам, политически достам, бохам. Райони бюро заседанешка, коммунистий собранешка дуьн атеистически кхетам балара дешаш, принципиальни мах бу цу балха, чоалхане мотти-гаш проблемаш йоаьш, вІашагІа а тох, ІІа а йоаржело дикагІола опыт.

«Электроинструмент» завода партийни организацие кхоачашъьна и 1986—1990 шераша бертбола идеологически балха перспективни комплексни план. Цу плана тІа я «Атеистически кхетам балар» яха лаьрхІа раздел. Цу тІа дерзі завода атеисти совета. Іилма атезма хьалха университета, дийах тешаташта юкъе ихьаьо-ъьаьсте а цхьана а бе-на балха а боарам лаьхбе. Атеистически кхетам балара дешаш дуьн идеологически антиваца цхьана партийни комсомольски собранешна. Партийни бюро заседанешна ладугІаре атеистически кхетам балараш цеховни партийни организацеи секретарашца, атеистий совета председателга ева этчетала цу хьакъеьчара райо-на тешача наха юкъе бечь балха чуловдам миштаб хьож.

Цу партийни организацие дикалар да съездо яІадеъ-ларша тІа-ТІехьа «Атеистически кхетам балара болх тоабара цо духхагІа терхам тІабохийтаи хилар, дийах тешаш бола нах кхоачашена общественни вахара духхагІа юкъеоашш хилар, царца ияьст-ияьста беш бола болх «Іоарлбар.

Наха атеистически кхетам балара болх цу тайпара бе гІерт трикотажни фабрика, челъзавода, «Наьрайоснхий», «40 лет Октября» совхозий, № 3 хІама юкъерча школа, ияьчар партийни организацеи а.

Парте райкома къьхьега терхам тІабохийт бонкха идейно - теоретически организационни боарам болаш, вай замо дІа ма деххара атеистически болх бе ховрдолаш кадраша хьетам балара. Уж ІомабоУ лекторски говзала райони школе, «материалистически мировоззрени хьалхарен дийах наьха кхетам чу дисараи дІадахарен» яхача цхьи семинарин группе. КПСС обкомерча шера йеоча лекторий - атеистий курсашца Хіара шера 15-не яхаччалца лектори организаторин Іомаву.

Іилма - атеистически кхетам - балар тоидара лоцаш ма-терашца цу ъьаьсте-ца райо-на тешаш наха юкъе бечь балха чуловдам миштаб хьож.

Цу партийни организацие дикалар да съездо яІадеъ-ларша тІа-ТІехьа «Атеистически кхетам балара болх тоабара цо духхагІа терхам тІабохийтаи хилар, дийах тешаш бола нах кхоачашена общественни вахара духхагІа юкъеоашш хилар, царца ияьст-ияьста беш бола болх «Іоарлбар.

Къьхьегамхоша атеистически кхетам луча партие райкомо кхъьстта терхам тІабохийт культурно-просветительни учреждешнера. Районе библиотекашна я партие XXVII съезда материалаш, уж читателгашка дІабойзийт. Цара я атеиста 17 уголок а. Болх беш я «Іоаьхо-ъьаьсте» яьй ца ялаеш а выставка. Кхашкарча станашеи гаьнна жа, доахан доажадеча даьІенашеи болна наха лекцеш ешаш, беседаш ю. Пархановски комсостава атеистически, художественни, Іилма-популярни, хроникално - документальни фильмаш хьоаь.

Лаьхьена йийца атеистически кхетам балара болха формаш эргалъьха товеш партие райком бирригача балха тІа керттера терхам сига, дІаъа тешаш наха юкъе ихьаьо-ъьаьсте, уж хиллера а пар дІа-пларе а долча тайпара дувцийтара, уж коллективна а района а общественни вахара духхагІа юкъеоашш тІабахийта ГІерт. Динах тешаш болча нахаца кхетама болх бара эгтара динагІбола атеистически, политинформаторашш тІачІоагІбу. Цу балха районе юкъеоашш 150 саг. Динах тешаташта уж эгІаторгІбоашш цар дІадовзийт дино деп дола дуьлам, хьакълийт цар граждански дика уйлап, патриотически ин, терниационални сахкетам, тешаргболаш довзийт вахара советски хьисап толашагІа хилар, обществена болча пайдаш гулбеш дина ГІулякхан дайтад, ихьелета кагий нах, бераш юкъе а озаш.

Районе ди лелабераша конфиенаци яь хинна цІа къайдаГІа хьа а дийдза, шоай дина ГІулякхан дела-дьяь (Б. Х. Евлоевн М. И. Евлоевн частни цІагІа муъдаш гулбеш дина ГІулякхан дайтад, ихьелета кагий нах, бераш юкъе а озаш.

Районе ди лелабераша конфиенаци яь хинна цІа къайдаГІа хьа а дийдза, шоай дина ГІулякхан дела-дьяь (Б. Х. Евлоев, Б. Г. Оздоев, М. А. Мержоев, Ю. С. Мержоев).

Уьж шера Барсуки яхача юрта Дзортов Заьлмаса цІагІа закон телха а деш, дина обряд ъьй.

Уж Хламаш дийдад грамадний сходанка, закон телха-дераша администрацини бехи баьб.

Мурдий тоабаша новъьалде ю ихьанах общественни вахара юкъеоара, берех пионерашш, комсомольцаш хиларца, тайп - тайпарча къьмех бочуа ньыда деанаш ихьанах-ларца.

Вахаро хьатъьокхаш ма хиллара дина ихьедиеарш дІадахара, цу хьанъьехьара идеологически балх тоабара, цу тайпарча къьмаша а дуьхьара къьосам ираГіа лоатгабайта.

Л. АМЕРЗАНОВА, КПСС Нъьсарен районна секретарь.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

ВархІ бетта план ханал хьалха, 27 августе ихоачашъьрах рапорт денна Гулдермесски медицински инструменташ ечча завода къьхьегамхоша. Товарни продукци арахецара план 105,7 процента из маьхьалъьннхара задани 103,6 процента ихоачашъьлЙ. Цу юкъа къьхьега-ма овсарле планал совгІа лаккъенна-ла 4,8 процент.

Йоагіачул дуккхаГіа арахиша продукци 200 экзар со-ма маьха я. Хіаьта цох предприятена динна цІена, пайда 43 экзар сом совгІа ба.

Договорни денхарашна хьежка вай мехнарча 350 гороле ДІалъьхийтай завода продукци. Іштта доазол дезаргача 27 мехма а дІаихьажайй из.

Таханарча дийнахьа заводерча нахах 45 сар 1987 шера чотагІа къьхьегаш ва, хІаьта 11 сар 1988 шера къьхьегама календарех болх беш ва.

Заводе яьржача социалистически яъье хьихъара хьоаь техарна белгалбаьнна ба фрезеровшин Р. Далягов, полировщица А. Алиева, сверловщица Р. Шеломоносова, кузнец А. Гладкий, токарь Л. Жидкова, кхыбараш.

Н. БОРИСОВ.

КХОМ БАР—РУЗКЪА ДЕБАДАР

«Грозненефтеоргсинтез» производственни объединенена ту мел Боагіача предприятей коллективаша кхом барш хьтмат даран тІехьа доккхий дехкараш тІаийнад шийтталагІча пятилетка хьалхарча цера. Шолий дехкараш дизна мІокчашдара шерра социалистически яьй Йорнинаьй объединене - механдыта чакхдоахараша, химиниаша. Цер Наглерта къокъам доаттабу производства эффективность ланхъера, арахецна продукцера дІабода мах лохбара.

ХІара предприяте чакхъяха еза мероприятеш белгалъхьай. Масала, Ленина цІерагІча Грозненски механдыта чакхдоахача заводера 49 Іанара пасосаш хуьщарча нердачарнда, из дешше реконструкци ергьа электросхабжене схемана, из дича кхоперда ши миллион гаррга сом е 325 эзар тІегакалоря Йіовхала энерги. ЧІоагІа парафиниани дистиллятни дьлъташи хьаделга эргадьяхча тоадарах кхоергьа 95 эзар гаррга гигакалори Йіовхала энерги.

Цу заводе шийттаьгІча пятилетке кхое лерхІ 70630 эзар кило ватт - сахьат электроэнергеи. Цу тІулаштера 640 эзар сом гаррга пайда бергба паччахьалхенна. Иэзад рузкъа кхоадара -укхаза чакхъяха зерра мероприятеш Іалъаште Йохкийй я. Фашелыи боахам ВОВ-2 яхача системага банкна йіаьгІ, цкъа пайда йійнача хих шоозанІга пайда я ваши. Цу тІулаштера 640 эзар сом гаррга пайда бергба. Центробежни насосашка гІолла. ДІаэхийтача хин дьалени дельтаеш, цо йіштІехьдоь-лийтаргда 60 эзар сом гаррга пайда бе.

Кхом бараи хьурмат дараи тІаерзаяь иштта йолча дукха мероприятеш чакхъяха лерхІ Николай Анисимова цІерагІча Новогрозненски механдыта чакхдоахача заводе, Асланбек Шерипова цІерагІча Грозненски механдыта чакхдоахача заводе, СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически заводе, кхыча предприятеша. Уж чакхъяхарах, масала, Анисимова цІерагІча заводе дукха хІама ца эшьашт цаІн ахи миллион сом кхоперда.

Керда техникен технологин производствена кхеккхуьрлча хьинаре дакъа а лоацаш, кхом барен хьурмат дареи дакъе шоштта хьалхашка латта дехкараш кхоачашдеш ба Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски механдыта чакхдоахача заводера керттера технолог Гробов Сергей Владимирович, цун заместитель Лимальво Александр Евгеньевич, цкъолагІча цеха начальника заместитель Агарков Владимир Александрович, установка начальник Седяков Павел Александрович, воннхагІоча оператор Бабиков Владимир Иванович, кыьбараш.

СССР 50 шу дизара цІерагІча заводе а дукха ба цу лоарХІамеча балха тІа хьинаре дакъа лоацаш бола продивводственниаш. Царех ба «РСФСР заслуженни химик» яха сийлен цІи леладеш бола аппаратчикаш Кувьменко, Масленников, «Йохч - ГІалгІай АССР нефтепрома заслуженни болхло» яха цІи леладеш вола слесарь Мамаев, аппаратчик Юровских, мы дукха барш а. Уж сахьа бараш ятташ ба В. И. Ленина цІерагІча ГНПЗ, А. Шерипова цІерагІча Грозненски механдыта чакхдоахача заводе.

Объединене хІара кхъехьама коллективе чІоагІа йоахо ю доагар кхоадара. Уж пятидетие цхьан лардаь тІа доаккхарда юхьханца механдыта чакхдоахача установкай теплообмена схема тоаелга. Уж балхаш дергда лаьхье белгал мел йьхача предприятешка а.

Вай хоцача заводашца дукха балхаш ду механдыта цунах хьайоаха продукташ иІезнигаІа йовргйолаш гІулаьхь дара. Цу дьалъе творчески кхъехеч предприятей рационализатораша, изобретателаша, шоай творчески планаш йолаш болчу инженерно - технически болхлоша, гІулаьхерча наха. Ухь пятилетка зехьа доаш дола механдыттен цунах хьайоаха продукташ иІезнигъера лаьттан кІал гІолла йолча 64200 метр дІоахал дола трубопроводаш лаьттан тІа хьалгІаьха лерхІ, хьалъергъя механдыта сийрда продукташ производственно-товарни контора резервуарашка дІаахийтара йола керттера станци, тишьначча обпрудованера метта оттаергьа кердаяр. Иштта ккы дукхха балхаш дергда цу дьалъе. Уж мероприятеш чакхъяхаро тІа хьинаре дакъа лоацаш бола продивводственниаш. Царех ба «РСФСР заслуженни химик» яха сийлен цІи леладеш бола аппаратчикаш Кувьменко, Масленников, «Йохч - ГІалгІай АССР нефтепрома заслуженни болхло» яха цІи леладеш вола слесарь Мамаев, аппаратчик Юровских, мы дукха барш а. Уж сахьа бараш ятташ ба В. И. Ленина цІерагІча ГНПЗ, А. Шерипова цІерагІча Грозненски механдыта чакхдоахача заводе.

Объединене хІара кхъехьама коллективе чІоагІа йоахо ю доагар кхоадара. Уж пятидетие цхьан лардаь тІа доаккхарда юхьханца механдыта чакхдоахача установкай теплообмена схема тоаелга. Уж балхаш дергда лаьхье белгал мел йьхача предприятеша а.

Вай хоцача заводашца дукха балхаш ду механдыттен цунах хьайоаха продукташ иІезнигаІа йовргйолаш гІулаьхь дара. Цу дьалъе творчески кхъехеч предприятей рационализатораша, изобретателаша, шоай творчески планаш йолаш болчу инженерно - технически болхлоша, гІулаьхерча наха. Ухь пятилетка зехьа доаш дола механдыттен цунах хьайоаха продукташ иІезнигъера лаьттан кІал гІоллa йолча 64200 метр дІоахал дола трубопроводаш лаьттан тІа хьалгІаьха лерхІ, хьалъергъя механдыта сийрда продукташ производственно-товарни контора резервуарашка дІаахийтара йола керттера станци, тишьначча обор

ГАЗЕТ ДЕШАРАШКА

«Сердало» 1987 шера

Тха дувца безам бе «Сердало» яхача Нохч - ГIалгIай республикански газета редакце коллективо, цун йоккхача автор-ски активо республика къьлераллошта хьалхалера латтача юкъараллемча дахкарашка хьежка мишта шаьштiеш-ьбаккха лерхI хьегIадоалуча шера газета болу, дIакхоссе безам бе газета — таханара гIулакхашка хьона де лерхIарашт.

1987 шера «Сердало» оагIонний кертера чулоацам белгалдаккхарга КПСС XXVII съезда тохарехь решеннеи хьоахкашъ-ьеи советски наха тIегIеIа бе-ча балха хетаьлча тематикаца. Дувцург хургда къьлераллошта-вешкица, партийни органи-зацеашка хулача эргалонний опытах, цIена а инициативаш йолаш а къьхьегIа нахах, гIад-данна теркама хьокхоттира ресттелердга социальни политика дешаш.

Газета перспективни планаш кийчъеш цун чулоацам тоа-беш, иза дешдарашт цу тIера пайдене а безам тIаторгбола а материалаш корабоагIарг-йолаш болх ьашшiезьбоккхаш а редакци тIенкъе а. Авторий-ца дагадул тоа, хургIоно те-маш белгалъеш. Хоьш ма дий, газета иохьъарашш, цун чулоа-цам дукхагIе дехьъе из деша-рашца ьхьарах, редакцино-ккни балха юкъе цар дакъа лацара боарамех тIийша хургIа.

Хьамсара газет дешарашт, цу-дуъьа тхона лоара 1987 шера-ра «Сердало» газета журна-лаша дешашта оаха дукха-гIа терком тIебахийтача ба-кхъьъа бе хоийташ оаш тхога ьадар. Тхо «Гоьгlа» лоьа хургIа де газета публикацеш дикагIа хилийтара фу де доза оалIой-оаш тхога письмо дайтача, кер-да тема, керда рубрика дага-йолийташ тоьша тхо бича.

Гlарта программмн указанний парде а лувцаш дувц газе-тан социалистически яхь хьалха пIалгIе производственни коллективаш къьст - къьсаечаш нахах, из яхь ваштiеIкъьхькхе-ра формаеи методеи.

Хьалхашка латта декарашт кIезкIезча партийни, совет-ски, боахама организацеа, рес-публика верригача къьхьегIан-ьоште дикагIа ноьхьоотде де гIерташ, вахара тайп-тайнера оагIон чулоацаш дола мер-зIаме бекхтокхаме декхарашт кхсахьашку «Сердало» газет, цун коллективо. ШийтталгIа-пIатчеча задевий толаме кхоачашъера, дIеIаделлаца коллективашта юкъе яьржа социалистически яхь ворр-ша дIехьокхер, парте съезда решеш-ьеи дIадаьлла. Цун коллек-тьегIаноо хоастаер, коммуни-стически уйлаца советски сат-къьлкIеаер — ун я тахан газе-та керттера яраьх йола темаш.

Иштта де лерхIарг-ьаша чакхдаккха гIертаи редакцион-ни коллективо бича балха бока-кха маь баьь. Социалистически яхь дешашъ газетаи тIе, жур-налаш тIа, телевиденаи радноп гIолла дикагIа хьан - дуьх хьежара ххайкаьча Ерригсоюзни конкурсе шюззе котьяьний «Сердало» газета редакцеа коллектив, цунна ачIай СССР журналистиН Союзе ахчаи пре-мии Сийлен грамоташи.

Газета гIара номер тIа хул-сиссидкаеча яхь тIашъ-тIехьъяккхарах, хьалхалаттарий опытах, из дIейIеожарех, цох пайда эцарах йола материа-леш.

Керттерьярех йолча дукхаха темеех дувца лерхI оаха газете оагIоне тIа съездв ре-шенеша пропаганда еш. Ду-вцург хургда продукци арахецар-на планаш хьоачашъера, дис-циплинан порядкои чIоагIе-ярах, хьалхашкаха дахара вай-на дувцаи ешт мел долча тIа-маца яхра къовсам лоаттабаг-рах. Дувцергда общественни производствена интенсифика-ци ярах, IилмаI - техническа прогрессана карагIдаьлларш балха юкъедаладерах, боахама механизм эргашкхарах, Къачаи программа яхоачашъ-ярах, бытовой, культурни, со-циднскеи гIулакхаш долга тоа-дарах, школьни реформа чакхъяккхарах. Уж деррига де-шаш газета оагIоне тIа дикагIа дувцарг редакце гIо дог хьо-гара, хьамсара газет дешар. Газето ювцача проблемех хъо-ьа хетачун, ю лерхIачун чIоагIа хам бу редакце.

«Сердало» газетн коллективна кертера творческа принцип — эгIара тоьхIаметIа долча хьежаш, ишарех, наха дага-дьокхача проблемех газет де-шарашца гучкаьъа дIа:юха ду партийни къьмаьл. Парте ти-тIехьх вай хьабена ниьъ масце а оагIорехьара уйла тIаьхьа-боаьа, къьлераш йатта декха-рашт чоалхане долга кердача тайпара кхетаде, белгалдаьд уж декхарашт хьоачашдера нах-къашъ. Бе безаш бар йолаш те бохуьа болх бе. Цудуьъа оаха, «Сердало» газета журна-листаша, лерхI газета оагIоне-чаш тIа ьоьцъа, хьемсера газет дешар, цхьана а ер-ма ма-ерта-вена эгIара чIоагIаргIа дагадоаь-кашт дола дешаш: производст-вена интенсификаци яр, къь-къегама оьсарле лакхьар, кер-да техника сIкIагIа балха юкъе йолаьар, продукце дикаи тоа-яр, IилмаI - технически прогресс сиьъарн производстве культура лакхьарн, къьлераш баьтн дикагIа шаьштiеш-ьбаккхар, духовни вахар дидзагIа хилийтар. Оаха хьинарга къовсам поаттабаргбе хIама бе-бахьъа ца хеташ хилархьа шийтара дооглер лерттIа ца деш хилар-цеи, хIамане доза довацаш хи-ларца. Вахара ерригача сфе-рашка дIахьа йолаш а, ер-ма ма-ерта-вена эгIара тIехьъера гIулакхаш, цун дуьъа дIаьъоьа.

Сердало» оагIоне тIа каст-каста хетаьлт критически ма-териалаш. Цар тIа кIоаргIга ана-лиз а ец дувц вай вахара, къьхьегама новкъарло ец доца къовсамбоацаршца, дIеIаъа за-маи тIехьадоца гIулакхаш, цун дIедаьхара наькъашш. Кепатеха ераьъкхача материала тIера дикагIар, цунах пайда эцергбо-лаш, балха юкъедоладергбо-лаш массанена дIадозийтар гIерт, хIаьта белгалдаь къоа-чаьбоацаршца, цIерех дооглер-дь деллалца шоай теркама юкъмотгIе лоаттагу гастера

болхлоша. Материала тIе дийцар кхоачашде дезарашкара бене хоьм кепатох «Оаха из-дьачун лерагIа» яхача рубрикана кIал. Теркан ца деш дIатац редакце дена цъьакха письмо. Бетта цкъа ерайоах алаха авторски материалаш тIайола «Письмош» яхь оагIув. Цул соагIа авторски письмой къьстта подборкаш а кастка-каста тел.

ХьатIадоагIеча шера кIы а кIоаргIагIа. тIатеIIаш хьинарергIеи тхоай выступленнеша дувцар хоачашде лерхI оаха. Хала хотте а, газета редакце цкъайочуна дана дийцар харц деш а е дохьъ хоам бевш а дохьа кьа-хаташ, — цIенхаштгарча гIулак-кхаш тIера кулгалгIой эзарап болча газете подписчикашта къьлхашка дооцар а дувцаи бахьаза боаяь гIертаи хул шер чулоацам. Иштта моттиг ийбс-ечча «Цкъа кепатехачух цIеьъ-хха а» яхача рубрикана кIал къьъьча материала тIа кIоаргIга доаьъ газето оу тайпара гIу-лакх, кулгалгоучун цай позиция-маярра хьегучайвоаккаш а ле-нинскн хьисепе газетб бу болх лорзагIбаьхха гIерта цун ьуз догIотгардодаьлш а.

«Сердало» газето кест-каста врайоах «Социалистичес к м яьъа оагIоь, «Халкъа тIаъьоа-жам», «Дена» яха оагIош, «Дезале ихъарге», «Селайда», «Спортивни Нохч - Гlалгlай-чеь яха а кхьйола а подборкаш. Оу эшаь и цига кепаетта материалаш, кхы малагIа рубри-кашш юкъйолалайчеь балъьа-на хургIар? Из хеттар а къо-на хьелхакха оттаду оаха, хьамсара газет дешар.

Мишта хет хьона газета тIе врановола проблемаи а крити-чесни а материалаш, «Оа» яха сатирически подборка, «Белам а белхам а», «Суда залераз яхача рубрикаша кIан кепеет-та материалаш? Фу дича бе-хьа хургIар? Из хеттар а хьо-на хьелхакха оттадуе